СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXII. | Число 81. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 7. квітня, 1924. | VOL. XXXII. | No. 81. | Jersey City, N. J., Monday, April 7, 1924. | THREE CENTS

Жадає слідства над іміґраційною справою.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Конґресмен Сабат, що був вибраний в стейті Илинойсі, предложив нині в конґресі резолюцію, щоби розслідити всі питання, відносячися до іміґрації, еміґрації та міґрації. В тій цили мається встановити спеціяльну комісію.

Конґресмен Сабат, промовляючи до сього внесення, заявив, що аґітація деяких конґресменів за новим іміґраційним законом зійшла на невідповідні дороги. Межи инчим піддається думку, щоб новий іміґраційний закон брав за основу рік 1890., тим самим виключаючи іміґрацію з полудневої та східної Европи. Така арґументація, на думку Сабата накладае пятно на всіх іміґрантів з тої части світа, а тих американських горожан, в той спосіб напятнованих, є в Америці не менче як два міліони.

Сабат заявився за тим, щоби іміґрація опиралася на наукових основах, а не демаґоґічних кличах та претенсіональних теоріях, і в тій цили треба власне вибрати спеціяльну комісію.

ВМІШУЮТЬ РОДИНУ ГАРДИНҐА В УРЯДОВІ НАДУЖИТТЯ.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Перед сенатовим комітетом, що розсліджуе урядованне вступившого міністра судівництва Догерті, станув відомий Вілієм Бернс, голова бюра інвестиґацій (слідчого) при міністерстві судівництва, та зложив у справі незаконної торговлі горівкою та наркотиками справді сензаційні зізнання.

Говорив він, що його бюро прослідило пачкованне наркотиків до федеральної тюрми в Атлянті, в Джорджії, але, коли бюро збиралося заарештувати винуватих, ціле слідство застановлено на домаганнє священника Гебера Вото, шваґра бл. п. президента Гардинґа та начальника вязничного уряду. Слідство мало виказати звязок межи пачкарями та високими урядниками у Вашінґтоні.

Друге сензаційне зізнання відносилося до пачкования горівки. І тут, коли слідство виказало звязок межи пачкарями та високими урядниками, слідство застановлено на приказ Догерті та департаменту скарбу, а Бернса, що вів сі слідства, примушено до резиґнації з уряду.

НАЧАЛЬНИК ТЮРМИ ПОТВЕРДЖУЄ В ЧАСТИ ЗАКИДИ БЕРНСА.

АТЛАНТА, Джорджія, 4. квітня. — Урядники федеральної тюрми стверджують, що пачкованнє наркотиків та трунків до тюрми ведеться далі.

На 2,300 осіб, що тепер є в тюрмі, коло 800 заживае наркотиків ,яких вони добувають беззаконною дорогою.

ХТО ВИНУВАТИЙ?

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Провідники демократичної та републиканської партії сваряться в сенаті та палаті послів за те, хто винуватий за безробітність та слабі висліди законодатної праці конґресу. Републиканський сенатор Пепер закинув демократам, що се вони доводять до безділля цілий конґрес, а сенатор Робинсон знова складав вину на републиканців. Він говорив, що се провідники републиканської партії своєю політикою погребують один законодатний проєкт за другим. Особисто він винував сенатора Лоджа за „похороненне в комісії" пляну Гардинґа про участь Америки в світовім суді.

ДОГЕРТІ ОСУДЖУЄ СЕНАТОРА ПЕПЕРА.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Бувший міністер судівництва Догерті виступив з публичною заявою проти промови сенатора Пепера перед стейтовою републиканською конвенцією в місті Портленді. Догерті заявляе, що лишень послідні труси можуть складати вину на впавшого або вмерлого чоловіка, себто президента Гардинґа, та остерігае републиканських провідників, що, як вони так далі будуть спихати вину один на другого, то незадовго партія мусить розбитися.

КУЛИДЖ ПРОТИ ВЖИВАННЯ ФОНДІВ ЧУЖИНЦІВ ДЛЯ ПІДНЕСЕННЯ ТОРГОВЛІ.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Президент Кулидж заявився проти предложення, щоби маєтків чужинців, що находяться від часів війни в руках і під зарядом федерального уряду, вживати на піддержаннє межинародної торговлі Злуч. Держав.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ НОВИХ ПОДАТКІВ.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Президент Кулидж заявив провідникам републиканської партії, що він противиться тому, щоби підчас дебати над податковим проєктом піддавати нові податки.

Конґресмен Ґрін, голова податкового комітету, заявив, що арґументи міністра скарбу Мелона проти високих податків на великі спадкові маси не відповідають фактам.

ОСТЕРІГАЮТЬ КУЛИДЖА ПЕРЕД ЛА ФОЛЕТОМ.

ВАШІНҐТОН, 4. квітня. — Провідники републиканських орґанізацій з кількох західних американських стейтів заявили Кулиджови, що сила сенатора Ла Фолета росте та що на републиканській конвенції він буде зовсім певно мати за собою цілі делеґації з 5 до 8 стейтів.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЛІКАРІВ У ПРОМИСЛІ.

НЮ ЙОРК, 4. квітня. — Тут відкрито нині конференцію Ради Лікарів у Промислі, котра мае на цили застановитися над ріжними справами лікарів, занятих у промислових підприємствах. По привітах відчитано відчит Ґомперса, голови Американської Федерації, котрий радить лікарям не ставати супроти робітників на становище батьків або босів, але помагати їх здоровлю по товариськи.

НЕВИЯСНЕНЕ ДИТЯЧЕ ВБИЙСТВО.

В пятницю случилася на Мангатен в Ню Йорку дивна пригода. Вулицею йшов з своїм батьком Вілієм Клифорд, 12-літний школяр з Бруклина. За ним ішов Павло Рапковський, теж школяр, яких 12 літ життя зі своїм товаришом Андру Арвейом. Клифорд не знав Рапковського, а Рапковський не знав Клифорда. Нагло Рапковському прийшла невияснена досі думка. Він скоро виймив з кишені довжезного різницького ножа, підкрався до йдучого перед ним Клифорда та вдарив йому ніж у плечі, зараз над поясом. Клифорд крикнув з болю й страху. На його крик надбіг полісмен, і сей, побачивши втікаючого Рапковського, пустився за ним на здогін та зловив його. Поліційний автомобіль відставив раненого до шпиталю, де він за 15 хвилин помер на руках батька.

Поліція стала допитувати Рапковського та його товариша. Допити показали, що оба хлопці вломилися були до одної різниці, щоби зрабувати гроші, аби мати на „мувіс". Каса була замкнена, і вони не могли її розбити. Росчаровані невдачею, вони й забрали, виходячи з різниці, великий різницький ніж, довгий яких 15 цалів. Рапковський не міг ніяк пояснити, чому він напав зі сим ножем незнаного собі хлопця.

АРЕШТУВАЛИ МУЖИКІВ — БО ХРЕСТИЛИСЯ.

На Ленінів похорон — як звісно — прийшли були безчисленні товпи селян із найдальших сел. І ці московські селяне проходили попри Ленінову труну, набожно хрестилися. Комуністи веліли таких селян арештувати.

ТРАҐІЧНЕ ПРОЧУТТЯ.

„Матен" звідомляє про цікавий припадок славного скрипака Евген Жісе. Він давав концерт у одному театрі в Даблині. Ненадійно прочув скрипак, що до нього наближається якесь нещастя і ледви міг докінчити цей кусень, який грав. По хвилі каже скрипак Жісе до режісера: „Нема ніщо душі в сьогодняшній моїй грі". Режісер наставав на нього, щоби грав дальше. Він згодився, але й публика завважала, що то вже не давніща гарна гра. Коли скінчив концерт, Жісе вернувся до готелю, в котрім мешкав усе ще під тягарем свого сумного прочуття. Пять хвиль пізніще принесли скрипакови телеграму, що його жінка, яку оставив зовсім здоровою, ненадійно занедужала тяжко. Трохи пізніще одержав другу телеграму, що жінка його померла. Скрипак першим кораблем відплив до Бельгії. Він зірвав усі контракти, які підписав був для турне по Анґлії.

ДІМ ДЕ ВБИТО ЦАРЯ МИКОЛУ II., ЗНИЩЕНИЙ ПОЖЕЖОЮ.

В Єкатерінбурзі згоріла хата, в котрій з початком 1918 р. вбито російського царя Миколу II. і його семю. Слідство переведене властями не могло викрити причини пожежі. Після смерти Романова дім цей був незамешканий.

НОВА ВЕСНЯНА МОДА.

Париські „королі моди" кажуть, що сукні жіночих костюмів на весну й літо 1924 р. будуть коротші, як досі колинебудь були. Буде видно й коліна. Минулої осені й цієї зими сукні були довгі, а минулої зими й літа були короткі. Тепер будуть знову коротші, а навіть богато коротші.

ВІДКРИЛИ СТАРО-РИМСЬКИЙ ТЕАТР У ФРАНЦІЇ.

„Бюлетен де Анні д'Віліен" звідомляе, що археольоґ Бізо, після 30-літніх безупинних праць, відкрив у підніжжа насипаної могили, відкрив на захід від Віен (у південній Франції) останки просторого римського театру. Найправдоподобніще побудовано цей театр за часів імператора Августа, як і театр у Арбесі й Оранжен. Театр похожий конструкцією на театр Марчелльо в Римі.

ХОТІВ „ВІДЖЕБРАТИ" ВЕСІЛЬНІ ВИДАТКИ.

В Льондоні засудив суд на 25 фунтів стерлінґів кари одного старого польського жида за жебранину. Коли його приарештували, мав при собі 150 фунтів стерлінґів. Інспектор поліції заявив судді, що бачив цього жида, як жебрав у сам день шлюбу свого сина. Заки ще скінчився весільний обряд, старий жид вийшов із синаґоги, щоби мерщій переодягнутися в старе жебрацьке лахміття. Вернув на сам час як виходили весільні гості, щоби від них просити милостині. Певно робив це тому, щоби відбити собі весільні видатки.

ПОЧТА ВОЛОДАРІВ

Із усіх володарів і начальників держав, папа римський приймає денно найбільшу почту: 27.000 листів і часописів. Після нього слідує президент Зединених Держав з 6000 письмами й англійський король, котрого почта кілька штук менша. Італійський король приймає денно 450, президент французької републики Мільран 300, голяндська королева 200, а бельґійський король лише 150 письм.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Згідно з ухвалою річного засідання головного уряду У. Н. Союза отсим проголошуеся

ПРОДОВЖЕННЄ КАМПАНІЇ

принимання нових членів без вступної оплати до У. Н. Союза по конець місяцягмая 1924 р.

В виду того, ще в слідуючих двох місяцях, а то в

КВІТНІ І В МАЮ

Український Народний Союз, посередництвом 345 своїх відділів в Злучених Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖІНОК і ДІТИЙ

почавши від скінченого 1-шого року до 55 літ віку

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ В СЛУЧАЮ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ.

Орґанізуйте нові відділи, братства, сестрицтва і товариства.

Приєднуйте нових членів і членкинь.

По близші інформації голосіться до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Recording Department
P. O. BOX 76, - - - - JERSEY CITY, N. J.

Джерзи Сіті, Н. Дж., 5-го марта, 1924 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

Іван Каштанюк, гол. рек. секретар.

З Букарешту повідомляють, що Росія збирає війска над бесарабською границею.

БЕРЛІН, 4. квітня. — По розбиттю російсько-румунської мирової конференції у Відні прийшла відомість з Букарешту, столиці Румунії, що російська влада зачала мобілізацію своїх війск на бесарабській границі (над Дністром).

Шеф румунського ґенерального штабу тепер пробуває у Варшаві, де мае розвідатись про стан приготовань Польщі на випадок вибуху війни з Росією.

ЕМІҐРАЦІЯ ФАХОВИХ МЕТАЛЕВИХ РОБІТНИКІВ З АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 4. квітня. — З урядової заяви в палаті громад виходить, що протягом перших 9 місяців минулого року покинуло Анґлію 20,000 фахових металевих робітників, з яких 12,000 виеміґрувало на постійний побут до Злучених Держав.

Тутешня преса піднесла з того приводу алярм, вказуючи на велику страту для британського металевого промислу ізза сеї еміґрації фахових сил. Вона вказує, що се наслідок застою анґлійського металевого промислу, котрий тепер не має заграничного збуту ізза руїни Европи, а поступу американського металевого промислу, який має великий домашній збут.

ЗВІДОМЛЕННЄ КОМІСІЇ ДОСА.

ПАРИЖ, 4. квітня. — Уомісія Доса відбуде ще завтра формальне засіданне, на якому підпише звідомленнє про плян розвязки фінансового становища Німеччини.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ В РЕНЩИНІ І РУРЩИНІ.

БЕРЛІН, 4. квітня. — З Парижа повідомляють, що аліянти зачали допити у справі тайних війскових орґанізацій німецької молодіжи в Ренщині і Рурщині, які вправляють молодіж оружем і приґотовляють її до военного виступу, а також виконують акти терору на ворогах німецьких націоналістів в окупованих краях.

ПЕРЕД НІМЕЦЬКИМИ ВИБОРАМИ.

БЕРЛІН, 4. квітня. — Аґітація перед виборами до німецького парляменту в повному розгарі.

В новому парляменті заноситься на значні зміни. Соціяльні демократи, котрі тепер мали поважну силу в парляменті, як кажуть, стратять її тепер в користь комуністів і впадуть до половини дотеперішніх мандатів. Комуністи в новому парляменті грати-муть замітнійшу ролю.

Демократи, як кажуть, втратять силу. Натомісць зискають на силі реакційні націоналісти під проводом бувшого премієра Куна і теперішнього міністра закордонних справ Штреземана. Католицьким центровцям, котрих провідником є теперішній премієр др. Маркс, не ворожать успіхів у парляментарних виборах.

„ОТВЕРТА БРАМА" ДО СИРІЇ ДЛЯ АМЕРИКАНЦІВ.

ПАРИЖ, 4. квітня. — Французький премієр Раймонд Пуанкаре й американський амбасадор Майрон Т. Геррик підписали сьогодня умову про сирійський мандат, на основі якої Американці мають в Сирії рівні права з Французами.

НІМЕЦЬКА ВОРОЖКА.

БЕРЛІН, 4. квітня. — Тут сталась голосною німецька ворожка пані Кралік. Вона заповідає, що сього року Німеччина перебуде велике фінансове замішанне і недолю. Каже вона, що хмари будуть збиратись над Німеччиною безупинно аж до 1927 року, коли впаде Франція і буде знищений версайський договір. Німеччина здобуде наново давні границі в 1929 році.

„СОВНАРКОМ" ПЕРЕМІНИВ ТРОЦЬКОМУ ОСОБОВИЙ СКЛАД КОМІСАРІЯТУ.

МОСКВА, 4. квітня. — Военний комісар Леон Троцький прийшов уже до здоровля і вертається сюди 15-ого с. м. Він наново обійме свое давне становище.

Коли він вернеться до свого уряду, то застане там богато змін.

„Совнарком" (совет народніх комісарів) іменував заступника Троцького, ґенерала Фрунзе, шефом ґенерального штабу на місце ґенерала Лебедева. Кромі того „совнарком" перевів богато інших важних змін в комісаріяті війни, які цілком змінили особовий склад комісаріяту.

ВЗАВОДИ ХЛІБОРОБСЬКОГО ПРОМИСЛУ РОСІЇ (?) Й АМЕРИКИ.

МОСКВА, 4. квітня. — Російський советський комісаріят хліборобства вислав був минулої осени хліборобського знавця М. Чаянова заграницю, щоби розслідив світові умови хліборобського промислу.

Чаянов був у ріжних краях, а між іншими і в Злучених Державах. Вернувшись домів, заявив він, що Росія (?) вскорі заступить Злучені Держави у вивозі збіжа заграницю, а навіть зможе вивозити деякі продукти до Злучених Держав.

Він каже, що американський фармер се нині наемник капіталістів, який спровола зникає з овиду і перестає бути чинником в заграничній торговлі збіжем.

КОНҐРЕСИ В МОСКВІ.

МОСКВА, 4. квітня. — В Москві знову зачинається сезон зїздів, які потривають довший час.

Буде зїзд комуністичного (третього) інтернаціоналу, російської комуністичної партії і комуністичної ліґи молодіжи.

На всіх тих зїздах большевицькі лідери обговорять вплив смерти Леніна на розвиток подій в комуністичних установах в Росії і заграницею.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АБИ БАЛАМУТСТВО НЕ ШИРИЛОСЬ.

До статті п. з. Кириня проти Обеднання одержали ми кілька листів від священиків учасників питсбурської конференції, в яких вони пишуть, що відомість, яку подано нашій часописі про те, що на сій конференції духовенство заявилось проти Обеднання, не правдива.

О. Володимир Довгович, парох з Янґставн, Огайо, котрий був секретарем сеї конференції, пише так:

„Я був писарем на згаданих зборах і вважаю своїм обовязком, на основі ориґінального протоколу, який є в мене, дати до прилюдного відома, що зібрані в Питсбурґу українські католицькі священики всі одноголосно заявились за Обеднанием і рішили всіми силами підпирати Обеднанне".

* * *

З уваги на те ми звернулись до нашого першого інформатора за поясненнем, чому він подав нам неправдиву інформацію. Він не заперечив слів о. Довговича, але додав таке:

„Зібрані священики (яких було 37, з Питсбурщини і з дальших сторін) формально не заявились проти Обеднання, а навіть були і за підпертем Обеднання, але рівночасно позволяли на аґітацію проти Обєднання і загалом справу Обеднання трактували так несеріозно і так байдужно, що се виглядало на нечуване лукавство до рідної інституції. Се я вважав за ворожнечу до Обеднання, ворожнечу скриту, гіршу від явної і тому написав до Вашої часописі відомість, яка вже викликала тут бурю. Ви пишете мені, що Вам пишуть, що всі 37 священиків були за Обеднанием, а я Вас запевняю, що з них **НЕ БІЛЬШЕ ЯК ДВОХ СЕ ПРИЯТЕЛІ ОБЄДНАННЯ**, а 35 — або противники Обеднання або байдуже до нього ставляться. Се нехай пояснить мою першу інформацію, чи радше мою опінію".

* * *

Гадаемо, що справа сим вияснитьcя.

Аби задоволити правду, треба признати заяву о. В. Довговича, що священики, зібрані на конференції в Питсбурґу, не заявлялись проти Обеднання, але навпаки — **ЗАЯВИЛИСЬ ЗА ОБЄДНАННЄМ** і постановили його підпирати.

* * *

Але се тільки **ФОРМАЛЬНА** заява. І що з неї? Яка користь з неї Обеднанню, чи загальній українській національній справі?

Що з того, що 37 священиків **ФОРМАЛЬНО** (на словах) заявляеться за Обеднанием, коли **ФАКТИЧНО** (на ділі) працюе для Обеднання лише двох?

І що з того, що усі 100 українських священиків також **ФОРМАЛЬНО** е за Обеднанием, коли **ФАКТИЧНО** для Обеднання з них лише працюе 5?

Як тих 2 із 37 так і тих 5 із 100 працювали і працюють для Обеднання і без заяви 35 чи 95 своїх товаришів, а ті 35 зглядно 95, що заявляються за Обеднанием, як без заяви так із заявою нічого для Обеднання не роблять.

Значить, наш дописуватель **ФОРМАЛЬНО** помилився і **ФОРМАЛЬНО** мають рацію українські священики учасники наради в Питсбурґу, що вони **ФОРМАЛЬНО** не були проти Обеднання а за Обеднанием. Але тільки формально.

А не на ділі. **НА ДІЛІ БУДУТЬ ЗА ОБЄДНАННЄМ АЖ ТОДІ, ЯК ДІЛОМ СЕ ПОКАЖУТЬ.**

А се важнійше від всіх формальностий. І хоч дописуватель зробив прикрість і нам і учасникам питсбурської наради, коли пересадив у свому запалі, то ми певні, що **ВІН СЕ ЗРОБИВ ТІЛЬКИ З ЖАЛЮ І ДОКОРУ, ЩО СЕРЕД НАС Є ЛУКАВСТВО ДО РІДНОЇ СПРАВИ, А НЕМА ЩИРОГО І ДІЙСНОГО ПАТРІОТИЗМУ.** І може вкінці таки з того інциденту вийде користь, бо може позбудемось лукавства, а будуть у нас слова іти в парі з ділами.

Може формальні патріоти пійдуть слідом патріотів фактичних...

„УСПІХИ УКРАЇНІЗАЦІЇ".

З Харкова повідомляють:

Робітничо-селянська інспекція обревізувала діяльність українського Державидату (державного видавництва) й постановила, що його керманичі повинні повернути скарбови 2½ міліона золотих рублів, які вони без потреби витратили.

Державидат надрукував 4 міліони підручників українською мовою, а „робітничо-селянська інспекція" признала, що таких підручників потрібно лише 680,000 примірників (!), і то лише в тім випадку, коли буде переведена дальша українізація шкіл 1. і 2. степені.

Не знати, хто тут мае рацію: Державидат, чи інспекція. Одно лиш можна сказати з певностю, а саме, що українських видань, навіть **НА УКРАЇНІ**, без порівнання меньше ніж московських, та про українські кажеться, що їх забогато, а про московські ані чичирк. Словом, видно, як московські окупанти розуміють українізацію на ділі.

ПРО ОБЄДНАННЄ.

В розмові з нашим співробітником голова видавничих корпорацій: Українського Слова і Січового Базару інжинір Олександер Крига поділився своїми поглядами на те, як дивляться в Европі на українські орґанізації в Америці. Між іншим про Обеднанне він сказав:

Не беру справи під жадним політичним чи партійним оглядом. Політикою не займаюсь. Роблю виключно бизнес. Тому все освітлюю звичайно з бизнесового становища. Отже, в Европі, жадна українська американська орґанізація не користується серед Українців такою високою повагою і пошаною як Обеднанне. Авторитет останнього у нас стояв так високо, що майже не вирішалось ніякої справи, без попереднього надіслання її на розгляненнє до Обеднання.

Студентські орґанізації, благодійні наукові інституції всі свої надії покладали на Обеднанне. Вони мислили, що Обеднанне репрезентація цілої міцної і численної української еміґрації в Америці. Вони вірять і думають, що Обеднанне заступае інтерес всіх напрямків і уґруповань національного характеру. Думали, що Обеднанне підпирають всі українські громадяни і громадянки, без огляду на політичні погляди. Таксамо, надавали Обеднанню могутній економічний характер. Думають, що Обеднанне розпоряджуе великими матеріяльними засобами, для його високо культурної праці.

На жаль, кожному приходиться гірко розчаруватись, побачивши тутешні відносини.

Обеднання, не дивлячись на його тепер лише культурну працю, майже абсолютну аполітичність, не підпирає загал ані робітників ані інтеліґенції як сього слід би псодіватись і як про се думали у нас в Европі.

Обеднанне не розпоряджае навіть мінімальними средствами, щоб допомогти нашим культурним інституціям в краю і тут в Америці.

Серед пївміліонового українського загалу в Америці, ледви чи знайдеться дві або три тисячки людий, котрі несли би свої жертви до Обеднання. Не дають можливости розвернути йому праці; майже позбавляють можливости вести допомогову акцію серед студентства і ріжних виключно наших культурних інституцій в краю. Деякі інтеліґентні сили, очевидно, легковаживши справу, ведуть отверту аґітацію проти Обеднання, стараючись поширити в масах недовіре до нього; відняти від нього і ту невелику горстку жертводавців, які дотепер давали йому свої жертви. Словно, руйнують його; думають на його місце поставити щось краще. Забувають, що **ми в засліпленню вже пять літ тільки й робимо, що руйнуемо,** — замісць спокійного, зимно-ділового виправлення помилок, чи навіть злочинів наших. Замісць співпраці з теперішніми членами Обеднання, руйнують їх, а разом і саму ідею такої цінної орґанізації, якою є Обеднанне.

Для Европи поваленнє Обєднання — то страшний моральний і матеріяльний вдар. Моральний тому, що загине остання надія, яка дотепер була звязана з Обеднанием, надія на приєднанне симпатій громадської американської опінії до визвольної боротьби української нації. Матеріяльний вдар тому, що й ті невеличкі жертви, які дотепер давало Обеднанне на школи, студентів і т. д., зачинуть. Для прикладу скажу, що студенти Українці в Німеччині, яких нараховують коло 150 осіб, увесь час користувались допомогою Обеднання, правда, занадто малою, щоб на неї істнувати, але всежтаки важною остільки, що частина їх буджету могла була покриватись. Тепер вони знову звертаються до всіх і передівсім до Обеднання, яко до могутньої, на їх погляд, орґанізації, з прошеннем о негайну допомогу в 1,000 дол., які їм потрібні зараз для внесення до шкіл за право вчитися. Незаплата сих гроший грозить майже готовим до праці українським інжінірам, аґрономам, хемікам, лікарям і іншим — недокінчити їх наук і залишитись недоучками. Від того колосальна втрата нації, бо се-ж квіт її! Мимаємо так **мало вчених фаховців;** немаємо через те жадної індустрії ні промислової торговлі. Обеднанне, розуміючи вагу цілої справи, не може за браком засобів грошевих, допомогти негайно студентам Українцям в Німеччині і врятувати нації півтора сотні фаховців. Се не політика, не партійна робота, се-ж лише всеукраїнська культурна праця.

Колиб кождий американський Українець, не дивлячись на його партійні чи політичні погляди, підійшов до справи цілком обєктивно і пізнав вагу істновання Обеднання для піддержки лише української культури, тоді годі було-б плакати на нашу недолю, на ляхів, які замикають школи, і інші нещастя. Обеднанне скрізь дало би допомогу і врятувало-б тисячі наших дітий від полонізації, або румунізації, або москалізації. Таксамо наші студенти могли-б учитись по вищих найкращих школах і нести на Україну вищий фаховий досвід.

На мій погляд, кожний Українець повинен щомісяця скласти для Обєднання жертву і то стільки, скільки зможе від своїх прибутків. Хто $1, хто $5, хто $10, а хто зміг би, то й більше. Тоді Обеднанне змогло-б розвинути свою діяльність до височини, яка справді нам тепер потрібна. Нам потрібні школи всякого типу, найбільш — фахові. Нам потрібні наукові інституції, які могли-б дати вчителів для тих шкіл; нам потрібні фаховці, які, вийшовши з тих шкіл, підняли-б нашу індустрію і торговлю, а разом поліпшили долю робітника. І для осягнення сього, не маючи державних засобів, не маючи змоги зібрати в краю потрібних средств, бо фінансове положенне там зле, ми мусимо напрягти всі сили, щоб американські Українці, які матеріяльно тепер сильні, підперли справу. А се вони легко можуть зробити, надсилаючи до Обеднання свої жертви, кожний по своїм достаткам!

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Світова війна, голод, революція підірвали в корінї духове та господарське життя на Україні. Український культурний діяч, що стояв своєю літературною чи науковою працею на сторожі духового розвитку всіх кляс українського суспільства, відірваний цілими роками від культурного світа, не знаючи які духові цінности витворюються там, не дістаючи ні звідомлень, ні книжок і не маючи змоги давати імпульси свойому громадянству, бо припинилось науково-літературне життя, — нидів і нидіє до тепер в голоді та холоді. Сотки найкращих працьовників вимерли з голоду та холоду; поодинокі наукові інституції майже не працюють, бо нема грошей на закупно найбільше потрібної літератури та приладдя. Між народом прибірае темнота щораз то грізніщі форми, бо замало культурних діячів, щоб мали змогу сіяти зерно науки серед широких мас. Нація, яка хоче жити мусить спромогтися, хоть в части, забезпечити творче життя тим, хто являється її мізком та серцем, і всі кляси народа заінтересовані в тому.

Для сповнення хоч малої частини з цих цілей, завязалося аполітичне Товариство Допомоги Ккр. Культурним Силам при У. Г. К. в Празі, яке має на меті між иншим допомогати як поодиноким особам, що працюють творчо чи то на полі мистецтва чи науки, так і інституціям, головно достарчанням закордонної літератури, та приладдя, допомогою при уміщуванню готових літературних чи наукових праць, та ратуванням від голодної смерти тих, що творили наукові цінности. Щоб сповнити цю ціль, треба грошей. Для того Товариство звертається до всіх тих укр. громадян, для яких культурна праця являється дорогою, для яких творення духових цінностей не є тільки поронжьою фразою, щоб поспішили з жертвами. Для цієї цілі нехай всюди завязуються подібні комісії чи товариства і спільними силами нехай стараються сповняти цю високу ціль

Товариство Допомоги Українським Культурним силам при У. Г. К. в Празі.

Микола Сисак голова,

Ер. Тищенко (Ю. Сірий), секретар.

Жертви і всю кореспонденцію треба надсилати на адресу: Прага III, Serikova 4|III. Товариство Допомоги Укр. Культурним Силам при У. Г. К.

НА ШЕВЧЕНКОВІЙ МОГИЛІ

Я на Тарасовій могилі
Стою сама в журбі німій;
Сплелися в думки легкокрилі
Моя задума й смуток мій.

Нема юрби, немае гуку,
Мовчить околиця смутна,
Та виразнійш про давню муку
Могила мовить самітна...

Я чую дух святої сили
Під сим Пророковим хрестом,
І до величної могили
Я прихиляюся чолом.

Та не кладу вінець терновий,
Хоч муки тяжкії були;
Не буде се й вінець лавровий,
Емблема бучної хвали; —

Я положу барвінку вітку,
І хрест я нею обівю,
І полеву кладу я квітку,
Зірвану в близкому краю.

Тарасе батьку! Ти вгадаеш,
Де квітка тая процвіла,
Красу журливую пізнаеш,
Що в краю рідному зросла.

То „сон-трава", що на могилах
Тобою вспіваних, буя,
Де ти витав на тихих крилах,
Де думка плакала твоя!

Княжна Я. Кочубеївна.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ПРИНЯВ СЕН-ЖЕРМЕНСЬКИЙ ДОГОВІР.

На засіданню польського сойму дня 14. березня (марта) с. р. приступлено до справоздання комісії заграничних справ про проєкт закона, який ратифікуе мировий договір, заключений між аліянтськими і стоваришеними державами та Австрією в Ст. Жермен.

Справоздавець Домбський зазначив, що договору досі не ратифіковано, бо не відповідав польським національним і державним інтересам, не означав польських східних границь і не містить постанов, що мається стати з територіями б. австро-угорської монархії. Такий стан був до 15. березня 1923, себто до дня, коли рада амбасадорів признала границі Польщі. Зі справ, вичислених в договорі слід згадати уступи про охорону національних меньшостий, про горожанство, поза европейські інтереси. Обтяження Польщі, які виходять з договору, навіть приблизно годі означити. Хоч договір не зовсім вдоволює Польщу, мусить його ратифікувати, щоб довести до правильних взаємин з державою з котрою Польща вдержувати-ме як найліпші взаємини.

Пос. Ліберман іменем клюбу ППС. заявився проти закона, бо договір у Ст. Жермен відступив часть польських територій аліянтським державам і дуже обтяжує Польщу. Посол Путек вІзвав у резолюції правительство, щоб у виконанню постанов договору переняло Габсбурські добра в Польщі, в користь держави.

В голосованню принято в 2. і 3. читанню цілий закон разом з резолюцією.

ПОДЯКА

Ліґа Американських Горожан Укр. Походження з Ню Йорку, складае отсею дорогою сердечну подяку громадянам Пасейку за участь в представленню „Повстанці", котре було уряджене дня 29. марта.

В імени Рідної Школи та сих малих дітий котрі будуть мали нагоду черпати світло правди, складаєсь рівнож горячу подяку тим всім жертводавцям, котрі не жалували своїх хоч маленьких жертв для Рідної Школи.

П. Ковальчукови, господареви салі на котрій відбулось дане представлення рівнож щира подяка за труди, а тим більше за дар котрий йому належався що вмісто приняти від Ліґи Горожан жертвував для тих малих дітий на Рідну Школу. Збірка на салі принесла 20 дулярів з центами, а жертва П. Ковальчука 2 дол., разом 22 доляри з центами.

Ґроші для Рідної Школи будуть відослані разом з всіма жертвами в своїм часі як тільки Ліґа призбирае більше, в призначене місце. Сердечна подяка рівнож учителеви П. Білоруському, та п-ні Білоруській за їх труди взглядом нашого представлення. Хочем вірити, що громадяни Пасейку запросять вдруге до відіграння даного представлення а тимсамим прийдуть в більшим числі, чим причиняться до помочи Рідній Школі.

Ліґа Горожан Укр. Походження з Ню Йорку.

ФАРАОНИ НЕ МСТЯТЬСЯ!

Як уже знаємо, відкриття мумії фараона Тут-анк-амона потягнуло за собою смерть кількох дослідників, Керневона й ин. Пійшли чутки, що то фараон мститься за це, що безпокоять його вічний сон, що то старинні Єгиптяне-лікарі приладили були в гробниці бацилі, щоби ними заразити кожнього влізливця. Та ось неподавно славний єгиптольоґ і професор француської Колеґії — Морет помістив у „Еклері" відрадну вістку, що фараони не мстяться. Він каже, що у смерті Керневона й ин. дослідників гробниці Тут-анк-амона нема ніщо надприродного. Лорд Керневон уже довго нездужав і просто тому приїздив до Єгипту. Професор Ляфлєм був уже старий, коли відійшов до Єгипту, а подорож і зміна клімату приспішили його смерть. Противно Сесілія Сорель не вмерла, а може фараони пощадили її з... ґалянтерії. Тимчасом славний історик Масперо вже 1887 викопав був пятнайцять мумій фараонів, а вмер аж 1916 року. Потім Дейвіс відкрив Аменофіса IV. Тут-анк-амонового тестя, а вмер також богато літ пізнійце. Крім цих є ще дуже богато єгиптольоґів, котрі студіювали й доторкалися тіла фараонів, а знову не всі померли як від пошесної недуги. Та це ще не все. Професор Морет каже, що вельми часто самі фараони відчиняли гробниці своїх предків, чи т ощоби їх ограбити, чи то щоби їм перемінити накривала або понаправляти ці накривала. Часом навіть оставляли записку про своє насильство й придожили його мумії. Це й найліпший доказ, що вони самі не вірили в таємничу і мстиву силу, що ніби збиралася в гробницях століттями. Ба навіть не вірили у написи в гробницях, які говорили: „Хто ушкодить цю гробницю — цього покарають боги". Може їх боги дійсно карали, але то не було на цьому світі. „Вкінці — запримітує професор Морет— завіщо фараони, котрі були дуже образовані й дбайливі за свою славу, тепер нараз розсердилися на вчених і дослідників, котрі відкривають їх імена всьому світу? Думаю, що справжній Тут-ак-амон противно нагородив би цих, котрі так одушевлено поширюють його славу".

ЛОРД БАЙРАН І ГРЕЦЬКЕ ПОВСТАННЯ

(В столітні роковини смерти поета в Місолюнґі).

В квітні ц. р. минає сто літ, як у Місолюнґі, невеличкім грецькім містечку помер славний льорд Байрон, автор славної „Чайлд Гаральдової мандрівки", „Дон Жуана", „Мазепи" і т. д. В **„Реві де Франс"** пише один із найліпших знавців Байронового життя, Іманул Родоканакі про останні місяці Байронового життя, про причини, які наклонили його кинути Венецію та що пійшов боротися за свободу Греції.

Лорд Байрон не був ніякий герой, а ціле його поведення в грецькому повстанні показує, що навіть не був одушевлений боротьбою малого народа за свою свободу. На цей крок рішився наслідком власного пригноблення. Привик був до вигідного життя і до великих успіхів. Волів зробити навіть який скандал, як остати незнаним і забутим. Около 35-го року життя почав почувати, що старіється, що світ ним більше не цікавиться. В Анґлії хоч не займалися його авантюрами, все таки були ворожо настроєні до нього. Тому був такої думки, що годі йому вертатися на батьківщину, тимбільше що розвівся був із жінкою Мейрі. Звінчався був із нею 1815. року і мав одну дочку.

Література також не давала йому ніяких нових побудів. Тоді то навіть бували хвилини, що льорд Байрон сумнівався, чи пійшов своїм шляхом, коли присвятився поезії, з якої суспільність не має ніщо. Це ослаблення поета, котрий не мав уже що сказати, пхнуло його амбіцію на політику. Та він глядів на неї вельми романтично.

Спершу симпатизував із італійськими заговірними стоваришеннями. Був навіть предсідником одного такого товариства. Та в цих товариствах більше звертали увагу на романтичність заговірництва, як на практичні висліди в політиці. Заговірники не довели до нічого. Опісля Байрон хотів виїхати до Південної Америки боротися по стороні повстанців проти Еспанців. Вкінці рішився для Греції, коли анґлійський „Комітет помочі Греції" візвав його відїхати до Греції в його імені.

Перед відїздом хотів іще навідатися до Анґлії, бо прочував, що не пожиє вже довго. Та закинув цю думку з страху перед огірченою анґлійською громадською думкою. Брат його любовниці ґрафині Ґуічолі ґраф Петро Ґамба, негайно обіцяв Байронови відставити його у Грецію. Таксамо згодився товаришити Байронови в подорожі його обожатель Трелявні. Вкінці 3-го серпня 1823. прибув до Кефальонії. Тут мав стрінутися з повстанцями. Проводив час на довгих проходах і балачках. У Лондоні критикували це Байронове вагання, незгідне з місією, яку перейняв на себе. Щойно 4. січня 1824. р. прибув до Місолюнґі. Тут був князь Моврогордато вожд повстанців і анґлійський полковник Стенгодж із богато авантюрниками з усіх країв. Мала твердиня, в дуже лихім стані, саме видержала облогу Турків Турки мусіли уступити з нічим, але незгода між Ґреками і брак грошей робили положення війска й властей дуже критичним.

Лорд Байрон не був чоловік, котрий міг би зарадити цьому прикрому положенню. Був теж вельми розчарувався, в цілому Місолюнґі, ледви найшов мешкання, зовсім не такий, що міг би дати Байронови ці вигоди, до яких привик. Ціле його життя в італійських містах його любов, визначалась цією роскішю. А попри це підупадав на здоровлю. Він уперто купався в зимі. З цього діставав жолудкові корчі і болі нирок. Їв виключно мясо, сир і пив вино, бо вічно боявся, щоби не стовстів. Щоранку важився. 3-го лютого дістав тяжкий атак, бо напився яблочника.

Байрон і окультизм.

З нагоди 100-літніх роковин смерти Байрона вийшли листи й спомини великого поета. Вперве зібрав їх був Байронів приятель Тома Мур. Байронови підчас їзди з Фолмета до Лісабори оповідав капітан корабля Кід таку пригоду: Як лежав раз у ліжку в своїй каюті, здавалося йому, начеб якийсь тягар упав на нього і навіть бачив виразно при слабому нічному світлі постать свого брата, що тоді був у східних Індіях. Бачив брата виразно, як в уніформі лежав у поперек ліжка. Капітан не хотів вірити, щоби то була правда. Тому примкнув очі; але всетаки відчував на собі тягар. Колиж отворив очі, знову бачив той сам мундір. Колиж попробував рукою, наче чув що мундір мокрий, що опікає. Капітан прикликав кількох офіцирів до каюти. Як лише вони ввійшли, зява зникла. Кілька місяців пізніще довідався капітан Кід, що його брат саме тої ночі втопився в індійськім океані. — В 1822 р. відвідав Байрона приятель Ковел. Байрон оповідав йому, що кількох приятелів поета Шелія, одного вечера бачили його, як ішов до ліска в Лерісі. А в дійсности Шеллі був тоді в Лондоні. Десять днів після цього зявища Шеллі помер. — 23-го лютого почули, що в мешканню Шелія хтось голосно кричить. Побігли туди. Застали Шеллія, як глядів перед себе неподвижним зором. Він бачив якусь зяву. Постать загорнута в плащі підійшла до ліжка Шелія й веліла йому йти за собою. Шелі послухав. Колиж Байрон і инші люде війшли до кімнати, примара розкрила плащ й озвалась: „Ну вдоволені ви". І стрівожений раптом побачив з під плаща своюж власну постать. Й инші приятелі вважали Байрона двійником. І так бачив Байрона в Лондоні його приятель сер Роберт Піл, коли Байрон в дійсности тоді (1810 р.) лежав тяжко хорий в грецькому містечку Патрас. Бачив тоді Байрона також брат сер Роберта Піла. Один анґлійський аристократ оповідає в своїх споминах, що в почекальні короля бачив Байрона, як вписувався — по тодішньому звичаю — в кондоленційну книжку аристократів. Тоді то що правда вмер був анґлійський король — але сам Байрон був під той час в своїй палаті в Венеції. — І письменник Вальтер Скот вірив, що Байрон є двійник. Оповідав свойому слузі, що коли лише подумав про Байрона (який тоді був у Греції), зараз зявлялася постать лорда Байрона при занавісах ліжка.

Не булоб Господа на небі,
Не булоб правди на землі,
Булиб не люде, а звірі,
Колиб ти, наша Україно,
За ті пожежі, за руїну,
За кривди бідного народу
І за його бездонні болі
Не виборола в нагороду
Собі хоть крихту, крихту волі.

Богдан Лепкий.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

XII. (1900—1903).

(44)

Одного разу, коли я приїхав у Кононівку, прийшов до мене Андрій Боровик, заможній господар, раптом впав навколюшки і, знявши руки, як до молитви, почав благати:

— Пане, рятуйте!

Стрівожений, я кинувсь до нього, але раптом заспокоївся, почувши від нього дух алкоголю, котрий дав мені зрозуміти, що він на підпитку. Насилу я впросив його сісти і росказати від чого я маю його рятувати. Він почав говорити плутаючи язиком:

— Коли не скасують горілки, то всі пропадемо. Ось слухайте сюди. Перше, бувало, коли заїде до мене якийсь приятель по дорозі на станцію (двірець), то жінка зготує щось їсти, а я посилаю хлопця верхи по горілку, то гість не велить посилати, бо поки сюди та назад, то можна й до поїзду спізнитися, то ми так на сухо попоїмо, що Бог послав, поговоримо, то гість і поїде собі по своїх справах у город. А тепер не те, тепер у нас по селах мало не через хату господиня торгує потаємно горілкою. А наш брат, мужик, не те, що Жид: Жид випє чарочку завбільшки з наперсток, що тільки язика помочить, тай шабаш, годі! А наш брат, як допадеться до горілки, то пє доки рачки не полізе, забуде за поїзд і за справи, напе на карбованця, а втратить на сотні. Отож пишіть в ґазетах, кричіть скрізь, щоб заборонили горілку зовсім, а то пропадемо всі!

Як відомо заборона горілки нічого не помогла, бо тепер на Україні, мало не в кожній хаті, гонять той самогон з усячини. Те саме, кажуть, діється з нашим народом і в Канаді.

Та не тільки роспився наш народ, а й здеморалізувався. Я ще памятаю, що у нас по селах хати не замикались, а тільки зачинялись на завертку та підпиралися коромислом на знак, що господарів нема вдома, і рідко коли траплялося злодійство, а тепер рідко в селі знайдеться чоловік з доброю репутацією.

Коли я 1885 року приїхав на своє господарство в Перешори і мені треба було найняти оконома з місцевих селян, то я спитав у Мошка, про якого я вже писав:

— Скажіть, ребе Мошку, хто з перешорян не носив до вашої Фейґи, коли вона шинкувала, краденого, чи панського, чи свого батьківського за горілку?

Мошко довго надумувався і нарешті налічив трьох: Павла Щербатого, Гната Кучеренка та Дмитра Лужанського; перші два неграмотні, а Лужанський, як я вже казав, по матері дяківського роду, добре письменний, прослужив у мене економом років двадцять і справді чесно, але на старість так роспився, що й умер від горілки.

В Кононівці теж найшлося, як я вже казав, тільки двох: Павло Малинка та Зінько Литвиненко, зроду ні в чому поганому не замічених, але обидва мало грамотні. Спочатку вони ніяк не хотіли ввійти в Управу (заряд) Кредитового Т-ва, боялися, що їх обмотають, пороскрадають гроші і їх ославлють, але, довідавшись, що я близько стояти-му до справи, нарешті згодилися. Товариство згодом розвинулося у велику фінансово-культурну справу, дякуючи головним чином талановитому й енерґійному бухгалтерові П. Оправхаті, а П. Малинка та З. Литвиненко стали моїми і всієї родини приятелями й досі.

І так, в Перешорах, мало не на сотню господарів, знайшлося трьох з чесною репутацією, а в Кононівці на 160 — тільки двох. Таке діялося до великої російської революції, мало не скрізь на Україні, та те саме спостерігав я і в Галичині, проживаючи у Славську, серед Бойків, та в Жабю, серед Гуцулів.

Задумуючись над цим зявищем, я прийшов до того переконання, що під пануванням московських та польських бюрократів, прославлених злодіїв, инакше і бути не могло. Ще далеко до всесвітньої війни я висловлював бажання, щоб нас завоювали Німці, які, за якийсь час потрапили-б відучити наш народ від злодійства; одже Ести та Латиші, під пануванням німецьких баронів, стали найчеснійшим, найкультурнійшим народом в Росії. Ці міркування я висловив колись в листі до мого приятеля. П. Я. Стебницького; це так його обурило, що він, зберігаючи всі мої листи, вернув мені того листа, а через якийсь десяток років, коли в початку 1918, прийшли на Україну Німці, і вигнавши большевиків, завели на Україні лад, порядок і можливість жити по людському, то Стебницький сказав якось мені:

— Тепер я бачу, що ви мали рацію!

Але, на жаль, Німці не мали змоги і часу укріпити Українську Державу, а Гетьман Скоропадський не привабив до неї широкі народні маси, бо спирався на чужі українській державі поміщицькі та промислово-капіталістичні кола.

Тепер у мене тільки й надії на те, що під час визвольної боротьби нашого народу з Москалями та Поляками, під час підвищення національної свідомости, у нього повинні зявитися почуття громадських, національно-державних інтересів, взагалі вищих за вузько еґоїстичні і він оздоровиться і облагородиться душею.

Але вернуся назад. Коли наступила революція 1905 року і в Кононівку, як і в инші села, почали їздити аґітатори всяких партій, які мали таємні наради з селянами, то Оправхата почав від мене віддалятися не раз-у-раз переказував мені зміст тих нарад, але побачивши, що я нічого не маю проти революційно-соціялістичних партій, аби тільки вони стояли на українському національному ґрунті, почав зо мною одверто обмірковувати програми всяких партій. Я певний був, що йому найбільше сподобається програм Р. У. П. (Революційної Української Партії), але тим часом йому і всім Кононівчанам, найбільше припала до душі Самостійницька програма і число „Самостійної України", що тоді вийшла в Галичині, подобалося Кононівчанам більш за всі численні тоді брошурки, може через те, що сумежні поміщики були все ненависні їм кацапи — Абросимови, Баннікови, Благомислови, які до наших селян ставилися з презирством. А коли полтавська ґазета „Полтавщина", випустила листок, в якому пропаґувалася орґанізація „Української Селянської Спілки", окремої від російського „Крестьянського Союзу" і я звернув на неї увагу Оправхати, то він всією душею віддався цій орґанізації; їздив по селах, здержував селян від погромів панських садиб, а закликав до орґанізації селянських спілок, бо цим способом певніще можна добитись землі, ніж через партії. Адміністрація, як відомо, теж вважала, що їй лекше буде справитись з революційними партіями, ніж з міцною Селянською Спілкою, а через те найбільшу увагу свою звернула на боротьбу з цією орґанізацією, в результаті чого орґанізатори спілок були заарештовані, розсажені по тюрмах, а потім вислані в холодні краї; між ними і Оправхату заслано в Вологодську ґубернію. Я раяв йому в листах взятися на засланні за самоосвіту, підготуватися на вчителя, але він слушно завважив, що він ніколи тепер вже не дістане учительської посади, а волів би удосконалитись в бухгальтерії і придбати собі диплом бухгалтера. Я пішов у Київі до директора бухгалтерських курсів Бобиря і умовився з ним, що він позаочно, листовно, буде вчити Оправхату бухгалтерії; через місяць, коли я зайшов до Бобиря освідомитись про успіхи Оправхати, то почув від нього, що він на протязі всієї своєї довголітньої практики, не стрічав більш талановитого учня за Оправхату і навіть зрікся взяти умовлений гонорар. На засланні Оправхата почав писати свої талановиті сатиричні фелєтони що друкувалися в „Раді", які звернули увагу на себе навіть російської проґресивної преси, яка взагалі ніколи й словом не відзивалася про українську пресу, а для фелєтонів Оправхати було зроблено вийняток і „Русскія Вѣдомости", ця солідна професорська ґазета, надрукувала скілька його фелєтонів з приміткою, що вони перекладені з української мови, але всетаки не згадала, що вони були друковані в „Раді". З заслання Оправхата вернувся через два роки зовсім інтеліґентним чоловіком і дістав посаду в конторі „Кіевскихъ Откликовъ", але через місяць-два виявилося, що він там учинив ростату на кілька сот рублів та попідроблював документи, щоб її заховати. Нехотячи доводити справу до суду, редактор, Саликовський, не підіймав справи, а тільки вигнав його з посади. Оправхаті очевидно соромно було показуватись мені на очі і він виїхав на Кавказ, написавши мені листа, в якому доводив, що він грошей не крав, а наперекір розпорядженню контори, посилав безплатно ґазету політичним засланцям, а щоб про це не довідалися, попідроблював документи. Але в Баку він теж нароби щось подібного, потім теж саме зробив у Харковськім Українськім Банку і скрізь, жаліючи його, вигонили, не піддаючи судові. Потім теж саме зробив у Міському Золотоношському Банкові, ще десь в Ощадним Т-ві на Дону і нарешті попав таки в тюрму де і помер Я росказав коротенько житепис одного з найталановитійших селян-самоучок, яких мені доводилося зустрічати в своєму життю, а тепер вернуся назад.

(Дальше буде).

Матвій Костишин.

КОЗАЧИЙ КІСТЯК

Зійшло сонце, світить гріє,
Буйний вітер свище віє
В діброновьці Степан косить
Марусеньку в думці носить.
Аж тут дзвони залунали
В похід труби вже заграли.
Кличуть хлопців в бій збіратись
На ляшеньки виправлятись.
Почув Степан, не чекає,
Підняв косу поспішає
Прощаненько в батька взяти
Та в козаки вандрувати.

. . . .

Пробудилась стара мати
Вставай доню, підем жати.
Чуть вже коси при долині
Соловейка на калині
Як пісоньку виливає
Мов словами промовляє.
Вставай, вставай, кличе мати,
Відвернулась вийшла з хати.
Та донечці не до жнива
Бо в сні чуеся щаслива
Що з Степаном розмовляє,
Він до серця пригортає.
Аж у друге стара мати
Кличе доню, час вставати.
Чуєш дзвони?... труби грають.
Молод хлопці покликають
У козацтво приставати
Іти з ляхом воювати...

. . . .

Воювати!... тай у слези
Доня лебеділа...
Піде... піде... А хто піде
Сказать не хотіла.
Оставить мя в безталаню
Гіренький мій світе...
Нащож мати виховує
Безталанні діти?...
І ховає, доглядає,
Не досипля ночи
Прийде старість тай за ними
Виплакує очи.
Стоїть мати серед хати
Доню не спитає
Чого плаче, та за віщо
Долю проклинає.
А донечка не сказала,
Не молилась Богу.
Вийшла мовчки зі світлиці
Стала на дорогу.
В серци тяжко гейби камінь,
Заплакані очи
Кругом неї темно — темно
Немов серед ночи.
Шляху від сліз вже не бачить
Куди йти не знає
Тільки чути гомін дзвона
І друби як грає.
Ворухнулась, повернулась
Забула чого хоче
Пішла в село; тільки сльози
Заливали очи.

. . . .

Розгулявся буйний вітер
Травою шепоче
Утомлений сидить батько
Піднятись не хоче.
Вус козацький звис до долу
Брови насупились...
Щож то буде?... Аж ту в хаті
Двері відчинились.
Глянув батько задумчиво
Тай зітхнув до Бога
А зітхнувши тай Степана
Бачить у порога.
Деж ти сину забарився?
Тебе дожидаю.
Не згадуйте, Степан каже,
Знаю чого, знаю.
Здійма шапку та до батька:
Батечку, прощайте!...
Благословіть, та в дорогу
Мерщій виправляйте.
Бо там сотні дожидають
Щоби не спізнились...
Устав батько: в него сльози
З очей покотились.
Тай промовив: годував тя,
Виховав тя сину.
Їдь щасливо і борися
За нашу Вкраїну.
Їдь щасливо; а тут з нами
Що буде то буде,
Як не зможем, то чужії
Доглянуть нас люди.
Доглянуть нас. А ти сину
Коли бдуєм жити,
Повернешся наші кости
В могилу зложити.
Сором тобі остать з нами
Як лях бенктеує,
І бе зсерця братів наших
Катує, мордує.
Ае вагайся наслідувать
Ґонту, Залізняка.
Ріж, бий, мордуй, нехай гине
Шляхта як собака...
Підвівсь старий із ослона
Слези обтирає,
Мов кістяки старі руки
В гору піднімає.
Прощай сину!... ледво шепче
Прощай!... їдьт в дорогу
Щоб щастилось вам усюди
Му молитись Богу
Дам на службу, на акафіст
За побіду вашу.
Вирятуйте з мук терпіння
Україну нашу.
Пірвіть пута віковії
Щоби їх не стало
А від Сяну по Дон, Кубань
Козацтво гуляло.
Уклонився Степан батьку,
До сотні прямує,
В слід Маруся за ним кличе
Та Степан не чує.
Не чув Степан її кличу
Що в душі молила.
Пішов собі, його сліди
Курява покрила.

. . . .

Минув тиждень, минув місяць,
Минуло пів року
Нема вістки ані з того,
Ні з тамтого боку.
Нема вістки про Степана
Чи живий гуляє.
Дармо пита старий батько,
Та ніхто не знає
Де поділись козаченьки
Де то бенкетують,
Де табори розкладають,
Чи в поли ночують,
Чи де стоять коло Сяну
Рівно з берегами,
Чи де може під Львовом
Бються з ворогами
Чи де може біля Дністра
Прямують до Прута.
Не дай Боже, бо Вкраїна
Впниться закута.
А тимчасом Степан собі
Мов орел літає
З козацькою громадою
Ляхів відпирає.
Відпирає, не впсукає
До рідної хати,
Щоби ляхам не вдалося
В нас бенкетувати.

. . . .

Вже відперли вражі ляхи
Козаків до Львова.
Зажурились козаченьки
Лихо буде знова.
Нема харчу, куль замало.
Браття! Що робити?!
Ні миритись, ні втікати
Чим ляха побити?
Годі хлопці нам втікати.
Що буде то буде,
Не лишаймо на поталу
Покривджені люди.
Бо ляхи за нас пімстяться
Без серця, без впину
Розкладаймо довгі лави
Нехай ворог гине.
Розложились та до танцю
В гармати заграли
Несчулися як ту списи
Шаблі заблищали.

. . . .

Ллеся і ворожа.
Ллесь ручаем кров козацька
Пригадались давні часи
Січи Запорожа.
Пригадалось Берестечко
Корсунь, Жовті води.
Всеж не прийшло із ляхами
Козакам до згоди.
Лани трупом устелились
Кровця червоніє
З жаху сонічко укрилось
Не світить не гріє.
Тільки стада гайворонів
Крачучи літає
Мов погибшим вічну память
В послідне співає.

. . . .

Стихли, вмовкли кулемети
Стихли заніміли
На відступі козаченьки
Дуже посумніли.
Посумніли, проклинають
Наймитів поганих,
Галерчиків безсовітних
З Франції присланих.
Бодайже вам у дорозі
Було безголове,
Бо щоб не ви, ми спокійно
Пилиб на здоровлє.
Так Галера проклинали
Назад відступали
Голярчики рідні села
Кругом обкладали.
Обкладали... до сорочки
Обідрали люди.
Погекайте! і вам колись
Безголове буде.

. . . .

Відступили козаченьки
До Збруча самого,
Оглянулись тай не стало
Козаченьків много.
Одні трупом, другі в юрмі
В лазаретах треті,
А четверті кінчуть пиво
З ляхом на бенкеті.
А деж Степан?
В Лазареті.
Уже не гуляє.
Куля руку відірвала
Сердега конає.
Конаючи проклинає
І день і годину
На що мати безталанну
Повила дитину.
Нащо мати доглядала
Грудьми го кормила
Чому його до схі дсонця
Малим не втопила.

. . . .

Застогнала Україна
Лани посумніли,
Плачуть батьки за синами
Діти подичіли.
Ані мови, ані школи,
Ні церкви святої
Ні пісоньки не почуєш
На Вкраїні своїй.
Все замовкло, заніміло
Лиш ляхи панують
Висміваають нашу мову
Правдою торгують.
Запивають з Французами
Шампан, вино, пиво,
За батьківську кровавицю
За галицьке живо.
Така доля, цур та пек їм,
Хай побенкетують
Незабаром Залізняків
Тай Ґонтів почують.
Бенкетами виклинкують
Прийдуть вони живо
Зорють може тай засіють
А хто збере живо?
Побачимо, коли не ми
То хоч наші діти
Хто у Варшаві на престолі
Ще буде сидіти.

. . . .

Не ніч, не дві Степан не спить,
Не спить не лягає
Та про маітр Україну
Нишечком думає.
Полинувби він соколом
На вольнее поле
Поглянути як неситий
Братом лани оре.
Як збиткують невольників
Гайдуки погані,
Виганяють рити шанци
Нікому не знані.
Безталанні невольники
В голоді копають
Ляхи немов окаянні
Стоять поганяють.
Онтам Степан полинувби
Тай руки бракує.
Проклинає в душі ляхву
Та ніхто не чує...
Побув Степан в лазареті,
Висох неборака
Від голоду та недуги
Гине як собака.
Було всяде, помолиться,
Господа взиває
Поки лихо не зворущить,
Долю проклинає.
Наступила зима люта,
Снігом закурило,
Свіжі трупи в чистім поли
Задуло закрило.
Минають дни, Степан вяне
Ой не добре буде.
Попрохаю, чей випустять
На волю між люди.
Щоб пустили, тай на силу
Буду рачкувати
Доки не верну в село рідне
До своєї хати...

. . . .

Свище, вітер завиває
Стогне хуртовина.
Степан поле мшкандибає
Козацька дитина.
Шкандибає, ноги мліють
Тягне не доладу.
За ним вітер засипає
Дорогу позаду.
Іде Степан утомлений
Запира дух в ньому.
Пита себе, чи далека
Дорога до дому.
Ішов нічку, ішов днину
Знов повечеріло
В його очах від утому
Ще більш потемніло.
Чорна мара клеїт очи
До сну го проспати.
Вже не бачить що вже близько
Села своєї хати.
Тільки тягне за марою
Що ним володіє.
Утомлений сів спочити
Сів та студеніє.
А в душі так любо — любо
Так солодко стало.
В сні ще бачив як козацтво
Свобідно гуляло.
Ще прочулись кулемети,
Майнули руїни
Тай до рока оства кістяк
З борця України.

. . . .

На кладбищи при калині
Сирова могила,
Там Маруся барвіночок
Руту посадила.
Посадила підливала
Доглядає доси,
Не запліта дрібушками
Русявенькі коси.
Не запліта дрібушками
Бо не до вподоби
За миленьким покрила їх
Серпанком жалоби.
Вийде, всяде при могилі
Соловій співає
А серпанок довгі коси
Буйний розвіває.

Джемейка, Н. Й., 3. 1924.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ.

Прийму спільника до ґросерні і бучерні, кеш бизнес, рент таний, практика не вимагана. Причина: самому за тяжко. Голоситися до: 81-82

JOHN LOBOYOK,
cor. Long & Pennsylvania Ave., Hillside, N. J.
Phone Elizabeth 6227.

ПО ПРИЧИНІ НЕПОРОЗУМІНЬ

між спільниками, на продаж бучерня і ґросерня в добрім положенню. Інтерес добрий, рент таний, штор з помешканнем. Голоситися під ч.

351 New St., Newark, N. J. 80-81

КУМЕ, де Ви купили таку красну забавку, гарне крісло, ще і грає як дитина колишеся? Дайте адрес. Читайте в „Свободі" а знайдете що Українська Спілка виробляє їх по $6.00. 81-82

N. J. MUSICAL ROCKING CHAIR CO.,
24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до

UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

УКРАЇНЕЦЬ, знаючий роботу на машинах, дістане заняття за формана в Українській Спілці виробу граючих колибачів для дітей, рівнож помічників і писаря. Перщенство мають ті, що вступлять до Української Спілки.

N. J. MUSICAL ROCKING CHAIR CO., Inc.,
24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J. 81-82

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій.

Брош. $2.75, в полот. оправі $3.40.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляю всіх шановних інтересованих, що з причини великого зросту мого бизнесу, не бувем в силі обслужити всіх своїх клієнтів, тому взявем собі до помочи до спродавання бизнесів, домів і фармів спільника пана Михайла Долинного.

Рівночасно повідомляю інтересованих, що пересилаю гроші до краю в долярах і в марках по денім курсі.

З глубоким поважанням
ВОЛОДИМИР КОСТЕЦЬКИЙ.

WALTER KOSTETSKI,
BUSINESS AND REAL ESTATE BROKER
4309 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

НЕВІДКРИТІ ТАЙНИ НЕЗНАНИХ КРАЇВ

(Летництво на службі науки).

Приблизно одна сема поверхні нашої землі ще не є зовсім розсліджена. Чоловікові ще не вдалося побороти всі ці перешкоди, які йому поставила природа. Не боялася, що і цей кусник землі впаде йому в руки й зробиться для нього предметом експльоатації. Найвищі гори, найбільші ліси, непроглядні сніжні й ледяні пустині остали неторкнуті людською рукою. Може бути й не так скоро вона їх торкнеться, може бути не ступатиме по них людська нога — але оглядатиме їх людське око. Летництву суджено помогти головікові в боротьбі проти гордої природи. На землі є навіть краї, замешкані людьми, цілими народами, а ще ніхто з білих не знає їх. Навіть ці малюнки, поміщені у критично написаних наукових книжках, не всі й не зовсім є правдиві, бо богато частей величезних кольоніяльних посілостей не є ані досліджені ані знані.

Із найбільших нерозсліджених територій є Арабія, а саме її південна половина. Мешкає там одно зовсім дике племя, прозване „мешканцями порожнечі". Так принайменше кажуть тубольці. Досі лише три подорожники (по їх власним звідомленням) переступили границю на півдні й сході цієї 600.000 квадратних миль великої території. Деякі мапи подають і шляхи караван (валок) серединою пустині. Одначе мешканці південної Арабії кажуть, що вони не знають, що там є у середині їх краю.

Тут наука мусить покористуватися аероплянами і цілими фльотилями, які понесли би зі собою дослідників, учених, техніків, апарати і потрібний матеріял. Певно є там у цій незнаній території врожайні краї. Про це музулмане в середньовічних часах оставили писані документи. Напевно є апів повалені й засипані міста. На їх розвалинах бедуїни находили гроші. Ніхто не знає ще, де кінчуться ці ріки, що течуть на південний схід із західних частей середущої Арабії. Вчені ще нiщо не знають про племя Нагтан-Араб, воно для них загадочне як і їх земля.

Азія має більше таких територій. Зараз по цій стороні Перського заливу, блище до Сімаляйських гір незнані є нам цілі краї Афґаністана, Белюджістана й Кафірістана. Про диких, хоробрих, поганських мешканців не знаємо майже нiщо. Деяких сніжних, ледоватих височин Гімаляя не торкнеться ніколи людська нога при помочі дотеперішних засобів. Та там міг би осісти аероплян. Лише так можна би дізнатися дещо про ці височенні гори. Але наймеше ушкодження аероплянa рівнялося би там у цій самотині смерти пільота. Що знаємо про безмежні азійські пустині. Кілька лише пройшло ними (прим. Свен Гедін). А в цих „пустинях" жиють міліонові народи. Про них учені менше знають, як прим. про Ескімосів. Мало знана є й Африка. Судана не зають інще й його „господарі". Там від горішнього бігу Синього Нілю до границь Уґанди й Сенусійських оаз, долинами від Тріполісу або в західній Киренаіці до Вадая.

Південна Америка ще довгий час буде невичерпаним жерелом праці для культурних розслідів. Вона ще скриває богато цінностей, які може відкрити хіба летун.

Поверхня цілої землі разом із полярними територіями виносить 60 міліонів квадратових миль. В 1860 році на ґеоґрафічних мапах було зазначено лише 25,024.360 квадратних миль, а 1916 року вже 37.550.552 кв. миль. В 1860 році було незнаної землі 30,997.054 кв. миль, а 1916 року лише 8,350.794 квад. миль.

При помочі сьогодняшних технічних засобів може вдасться найдовше протягом 10—20 літ розслідити всі незнані ще краї поверхні землі. Спеціяльними топоґрафічними апаратами можна буде поробити їх знимки.

Летництво помало приладжується до такої праці. Небаром буде звісно, чи техніка воздушних кораблів стоїть так високо, щоби безпечно могли летуни пускатися в подорож на північний бігун. Головне питання: відпорність мотора проти холоду, морозу. Між Ванкувером і Юконом старалися встановити воздушну почту, та натрапили на труднощі, які їх богато дечого навчили. Передусім мотори мусять бути забезпечені перед усяким зовнішним впливом клімату.

При помочі самих аеропляків, людей і при помочі деяких наукових апаратів годі розслідити всі части світа. Потрібно для цієї праці богато більшої орґанізації. Передусім грошей. Для летничих експедицій потрібно уладити на границі знаної й незнаної території: бази, пристановища, там треба удержувати помічний персонал. Розсліджування країв при помочі аероплянів тривало би доволі довго. Бож тоді не розходилося би про те, щоби летуни перелетіли й облетіли лише незнані краї. Вони мусіли би їх основно розслідити. Наука вимагає від новітнього летуна широкого знання. Треба сформувати би цілу фльоту й армію для наукових цілей. Того не може зробити одна держава, лише більше держав спільними силами.

Прим. підчас останньої війни богато европейських офіцирів перелетіло понад Арабією. Богато членів цих воєнних експедицій написали звідомлення, що бачили там засипані і розвалені міста й инші незнані нам речі. А так із наукових баз поодинокі або й більше летунів могли би постепенно розслігити цілу середущу Арабію, незнані части Сагари, Судана, середущу Азію, недоступні гори, величезні части південної Америки, передусім між величезними ріками, незнані краї Австралії. Як людська нога культурно й цивілізовано продіставатисяме у ці незнані краї, скінчиться людське незнання, здогади й романтичні казки про поодинокі краї й народи. Та не повинні держави йти туди з мечем, огнем а нести лише культуру дл ядобра всього людства.

Маємо богато ріжного рода бизнесів, домів і фармів по дуже приступних цінах до спродажи.

Випозичаємо гроші на реальности, робимо всякі угоди і контракта. Полагоджуємо всякі правні і нотаріяльні справи. Ріжні поради уділяємо безплатно.

Асекуруємо від огню доми, мебли, автомобілі т. и.

Пересилка грошей до краю в долярах або в инній валюті по денім курсі, залагоджує ся під повною гаранцією і чемною обслугою Володимир Костецький.

Офісові години: від 9-ої рано до 9-ої вечер.

WALTER KOSTETSKI, MICHAEL DOLYNNY,
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKERS
4309 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

РІЖНІ ФОНДИ

(Зложені до Обєднання в марті 1924).

ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

1) Джерзи Ситі, Н. Дж. У. Н. Союз, переслав Р. Слободзян..100.00
2) Бейон, Н. Дж. Арсеній Кук, переслав о. Захарко 1.10
3) Вотервліт, Н. Й. На хрестинах у Василя Футулуйчука зібрала Катерина Мадараш, переслав о. Йосиф Дженджера 6.00
4) Филаделфія, Па. Українсько-Американська Ліґа з коляди, переслав Петро Кирилюк....26.40
5) Филаделфія, Па. Марія Дольницька, передав др. Демидчук 2.00
6) Майнерсвил, Па. Збірка дівчат, переслав о. В. Держирука 131.25

Збирали: Юлія Пелеш, Катерина Трояновська, Францішка Котляр, Анна Семанчик, Марія Тимчишин, Юлія Стажецька. Більші датки зложили: Укр. гре. кат. парохія 25.00; о. В. Держирука 10.00; по 5.00: Волод. Пухир і Братство „Провидіння; по 2.00: Дмитро Котляр, Юрій Дронюк, Степан Піхович; решта по доляру і менше. Разом 135.25.

7) Джерзи Ситі, Н. Дж. Парохія св. Івана Хрестителя (на горі міста) з панахиди і віча жінок 42.16, з того на Рідну Школу переслав о. Вань 21.08
8) Бофало, Н. Й. Переслав о. Константин Курилло 52.50

Зібрано на панахиді 20.20, а на концерті Шевченка 32.00.

9) Спринґ Вели, Н. Й. Збірка на весілю Михайла Цаповського. Збирали Олекса Мельник і Константин Ільків, пер. А. Мельник 10.00

Зложили: Олек. Мельник 2.75; по 1.00: Константин Ільків, Анна Городиська, Михайло Ліщинський, Володимир Цаповський; по 50 ц.: Михайло Терпеливець, Михайло Цаповський, Іван Порбалюк, Михайло Сенатович, Василь Кибало, Дмитро Гнилишин; Павло Бандура 25 цнт.

10) Бофало, Н. Й. Павло Володка, переслав І. Сидорович... 1.00
11) Филаделфія, Па. Катерина Сенковська, пер. др. Демидчук.. 1.50

Разом $352.53.

ФОНД ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

1) Джерзи Ситі, Н. Дж. У. Н. Союз, переслав Р. Слободян....50.00
2) Йонкерс, Н. Й. З панахиди в церкві св. Арх. Михайла, переслав о. Сполітакевич 43.10
3) Джерзи Ситі, Н. Дж. З панахиди і віча прислав о. Л. Вань 21.08
4) Филаделфія, Па. З панахиди в укр. кат. церкві переслав о. совітник Кінаш 60.00
5) Мекізракс, Па. З панахиди в укр. гр. церкві Пр. Діви Марії, переслав Андрій Гальчак 20.00
6) Аллентавн, Па. З панахиди переслав о. д-р Жук 13.10
7) Бейон, Н. Дж. З панахиди, переслав о. Іван Захарко.......15.00
8) Кемден, Н. Дж. З панахиди, переслав о. А. Рудакевич 6.17

Разом $228.45.

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

1) Джерзи Ситі, Н. Дж. У.Н.С. 50.00
2) Спринґ Велі, Н. Й. Йос. Цаповський, переслав І. Брега..... 2.00
3) Сиракюз, Н. Й. З панахиди і збірки, переслав М. Клюсик...67.00

З панахиди 55.50, а на хрестинах у Томи Кондрасевича 11.50.

4) Ню Гейвен і Ансонія, Конн. Збірка, переслала Агафія Бундзяк 21.00

Колядували: А. Зборовська, Й. Ґудз, А. Кліваківна, К. Дмитришин, А. Наджоґа. Жертвували: Агафія Бундзяк 5.05; збірка перед святами: А. Климковська 50 цнт.; по 25 цнт.: Буґара, Слободян, Захаревич, дрібними 60 цт. Коляда в Ансонії: по 1.00: В. Дмитришин і Й. Ґудз; по 50 цт.: М. Пашко, А. Концевич, І. Концевич, Т. Королишин, М. Кирничний, Ол. Мерещак, І. Радзік, Г. Наджоґа, Г. Дмитришин, А. Наджоґа, А. Гвоздевич, Д. Домерецький; по 25 цнт.: М. Хамуляк, А. Кліваківна, К. Дмитришин, А. Наджоґа, А. Зборовська, Ф. Наджоґа 10 цнт. Збірка на балю тов. Запорожська Січ: по 25 ц.: І. Шуран, П. Ґиба, П. Вітишин, Г. Кушпінський, С. Брохівський; Т. Синдлад 20 цнт.: по 50 цнт.: І. Мазепа, В. Вавро, В. Ґульовський 30 цнт. На зборах тов. Українська Січ зложили: по 25 ц.: І. Плугівський, А. Дутчак, К. Рошко, М. Дрозд, П. Воляник, Й. Борбела; дрібними 50 цнт.

Разом $140.00.

ФОНД СИРІТ.

1) Дежрзи Ситі, Н. Дж. У.Н.С. 50.00
2) Йонкерс, Н. Й. Збірка на сироти в церкві св. Арх. Михаїла, пер. о. В. Сполітакевич......40.00

Разом $90.00.

ФОНД ПИСМЕННИКІВ.

1) Джерзи Ситі, Н. Дж. У.Н.С. 35.00
2) Джерзи Ситі, Н. Дж. Від тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70 У. Н. Союза, для Богдана Лепкого, переслав Антін Онисик....10.00
3) Кортис Бей, Мд. Павло Войтович, переслав Й. Семенків.... 1.00
4) Нюарк, Н. Дж. Для О. Кобилянської, Р. Петрович........ 1.00
5) Ню Гейвен, Конн. Агафія Бундзяк 5.00

Разом $52.00.

ФОНД СТУДЕНТІВ.

1) Джерзи Ситі, Н. Ж. У. Н. Союз для студ. техн. шкіл......50.00
2) Балтимор, Мд. На загальнім мітингу на заклик о. Маньовського для голодуючих студентів, переслав Й. Семенків 26.00

Разом $76.00

РІЖНІ.

Джерзи Ситі, Н. Дж. Український Народний Союз: а) На ремісничі бурси 100.00; б) Стрільцям на Чехо-Словаччині 50.00; в) На Укаріїнський Музей у Львові 50.00; г) Вдові Івана Франка 15.00.

Разом $215.00

РАЗОМ ВСЬОГО ЗІБРАНО В МАРТІ $1,516.76

ФАРМИ!

ДО СПРОДАННЯ доми, лоти, фарми. Фарма 125 акрів, 15 акрів ліса, сад, решта орна земля, дім на 10 кімнат, 7 инших будинків, 11 коров, 3 коні, 200 кур, машинерія, близько міста. Ціна $6.000, готівкою $2500. — Фарма 100 акрів, 20 акрів ліса, сад, решта орна земля, дім на 8 кімнат, 5 инших будинків, 6 коров, 2 коні, 9 безроґ, 150 кур, машинерія, школа близько. Ціна $4200, готівкою $2000. **FILANOWSKY, 103½ St. Marks Pl., E. 8th St., New York City.**

ГОТОВІ ДО МЕШКАННЯ.

Нові вигідні доми, на 3 кімнати $1.250, готівкою $300; 4 кімнатові $1.500 $400; 5 кімнатові $1750, $500, ціна включаючи лоту, решта місячно як рент, вода, електрика в місті. **Radio Associates, 180 Broadway, New York City.** Офіс філії отворений до девятої вечером. **Rodina Co., 151 Ave. A, New York City**

ДОМИ! $100 ДОМИ!

Кождий з Вас може бути властителем 10,000 кв. стіп землі і дому, а притім ховати кури і корову, если можете дати $100 на початок. Дім на 4 або 5 кімнат від $1,000 до $1,500 на ваше бажання, на місячні сплати по $10. Ці малі фарми положені 5 миль від Ню Йорку де є много фабрик в котрих кождий може мати забезпечену працю. Зголошуйтесь до: **SLAVONIAN HOMES CO., 206 Broadway, Room 244, New York.**

ФАРМА 155 АКРІВ в Otsego Co., N. Y. мусить бути продана до 15-го квітня з всіма фармерськими знарядами. Інвентар, збір, домашні меблі, на головній дорозі ,близько колійового міста, школа 5 мінут ходу, в сусідстві польські і словенські фармери, 20 акрів ліса з 1000 кордами дров по $5.00 за корд, каштановий ґород, 100 яблінок, 20 сливок, черниці та другі ягоди, добра вода, 12-ро худоби, 2 коні, 25 курий, 25 бушлів картофлі, сіно, збіже, дім на 10 кімнат, стайні для коний, коров, стодола на знаряди, курник, в хаті 10 крісел, 2 столи, 4 ліжка з всім уладженнем, 4 колисаючі крісла, карпети, начиння, орган, 2 пеци, машина до шиття. Ся реальність мусить бути спродана, все є готове до ґосподарки, господар лишився сам. Ціна за все $3.500, готівкою $1500, решта на десять літ сплати. Пишіть по англійськи або приходіть до: 79-81

C. M. DOUGLAS,
407 Mohawk St., Herkimer, N. Y.

ФАРМА 25 АКРІВ, ліс, будинки, 2 корови, кінь, дріб, машинерія. Ціна $2000, вплати $1500. — Фарма 36 акрів, ліс, будинки, 4 корови, 2 коні, дріб, машинерія. Ціна $3.200, вплати $1500. — Фарма 60 акрова, ліс, будинки, 6 коров, 2 коні, дріб, машинерія. Ціна $3.800, вплати $1.800. — Фарма 60 акрів, ліс, будинки, 4 корови, ялівка, 2 коні, 3 свині, дріб. Ціна $4.400, вплати $2000. — Фарма 100 акрів, ліс, будинки, 6 коров, 2 коні, дріб, машинерія. Ціна $5000, вплати $2.200. По інформації голоситися по 6. години вечер до: 79-83

P. KUTYNSKY,
263 Ave. B, bet. 15 & 16 St., 3 floor, New York City.

ФАРМИ! ФАРМИ!

Вдова мусить продати свою фарму 30 акрів гарної рівної землі, ліс, сад, дім з 7 кімнат, стодола, 8 курників для 3000 курий, 6 інкубаторів на 500 яєць один, 1000 курий, корова, кінь і вся машинерія, 1 миля до міста. Ціна $5000, готівкою $2500.

Фарма 300 акрів, 150 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, велика ріка на фармі, сад, гарний дім з 10 кімнат, велика стодола і другі гарні забудовання, 12 коров, 2 коні, 200 курий, фармерська машинерія, школа при фармі, 2 милі до міста. Ціна $7500, готівкою $2000. 80-85

P. OWDY,
194 Avenue A, близько 12. улиці, New York City.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висиленне нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги. Порада даром.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР

лічить найновіщою методою ріжні задавнені недуги.

210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші.

2157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253